

prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud. S. Slobodzean)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, I. Secieru, V. Cotorobai)

D E C I Z I E

29 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Victor Harcenco, reprezentat de avocatul
Valentin Ganea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Harcenco
împotriva Întreprinderii Cooperatiste de Colectare, Producție și Comerț
„COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP cu privire la încasarea restanței
salariale, compensației pentru fiecare zi de întârziere de plată, repararea
prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 07 august 2019, Victor Harcenco a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii Cooperatiste de Colectare Producție și Comerț
„COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP (în continuare ÎCCPC
„COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP), solicitând încasarea restanței
salariale în mărime de 76000 de lei, constituită din restanța la salariu pentru 15 luni
în mărime de 60000 de lei și indemnizația pentru două concedii neacordate
(nefolosite) în mărime de 16000 de lei, încasarea compensației pentru fiecare zi de
întârziere în mărime de 0,3% la sută din suma neplătită în termen, care constituie 10
luni și șapte zile, în total 311 zile, în mărime de 70908 lei, repararea prejudiciului
moral în mărime de 1000000 de lei, compensarea cheltuielilor de judecată suportate
pentru serviciile juridice în mărime de 10000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la data de 12 august 2011 a fost
angajat în funcția de manager pe achiziții, producere și comerț la ÎCCPC
„COLPRODCOOP” din or. Orhei, cu un salariu lunar stabilit în mărime de 4000 de
lei. Din data 01 iulie 2017, pârâtul motivând prin situația financiară grea, nu i-a
achitat salariul. În acest sens a depus o cerere de eliberare din serviciu. Prin ordinul
nr.8 din 12 octombrie 2018 a fost concediat în temeiul cererii depuse.

Totodată, a menționat că, fiind o persoană cu vârstă înaintată și rămânând fără
surse de existență, în rezultatul retrăirilor, s-a îmbolnăvit și a fost diagnosticat cu:
FA paroxistică recurentă, ablație prin RF cu izolarea venelor pulmonare.

Reclamantul a afirmat că, la solicitările sale verbale și în scris, de a-i elibera salariul și certificatul privind restanțele salariale, pârâtul a refuzat.

Astfel, s-a adresat Inspectoratului de Stat al Muncii, Inspecția teritorială de muncă Orhei și la 24 august 2018, prin răspunsul nr. H-1139/18, a confirmat cele invocate în cererea sa și a obligat pârâtul să-i achite restanțele salariale până la data de 12 septembrie 2018, însă ultimul nu s-a conformat prescripțiilor Inspecției teritoriale de muncă Orhei, pentru ce administratorul Veaceslav Ceric a fost sancționat conform art. 349 alin.(1) Cod contravențional cu amendă în mărime de 3000 de lei.

Reclamantul a susținut că, pârâtul, prin acțiunile sale nelegitime, i-a cauzat un prejudiciu, nefiindu-i achitat salariului pentru perioada 01 iulie 2017-01 octombrie 2018, ce constituie pentru 15 luni (15 luni x 4000 lei salariul/lunar) suma de 60000 de lei, două indemnizații pentru concediile nefolosite, adică două salarii la concediu (4000 lei x 2 luni = 8000 lei x 2 concedii = 16000 lei). În total restanțele salariale constituie suma de 76000 de lei.

De asemenea, a pretins cauzarea a unui prejudiciu moral de către pârât, prin acțiunile sale, fiind lăsat fără sursă de existență și fără surse financiare pentru tratamentul medical, prin ce, familiei sale și lui, i-au fost provocate mari suferințe morale și fizice, care au cauzat boli cardiace grave, care ar fi dus la decesul său, fără tratamentul medical costisitor efectuat peste hotarele Republicii Moldova. Astfel, prejudiciul moral l-a estimat la suma de 1000000 de lei.

Prin hotărârea din 27 iulie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Victor Harcenco și s-a încasat de la ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP în beneficiul lui Victor Harcenco restanțele salariale în mărime de 76000 de lei, compensația pentru fiecare zi de întârziere în sumă de 70908 lei, prejudiciul moral în sumă de 5000 de lei și cheltuielile de judecată pentru asistență juridică în sumă de 10000 de lei, iar în total suma de 161908 lei; în rest acțiunea a fost respinsă; s-a încasat de la ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 4557,24 de lei.

Prin decizia din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP, în persoana administratorului Veaceslav Ceric și s-a casat hotărârea din 27 iulie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central și în cauză s-a pronunțat o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Victor Harcenco împotriva ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP cu privire la încasarea restanței salariale, compensației pentru fiecare zi de întârziere de plată a salariului, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată; s-a comunicat reclamantului, că după înlăturarea circumstanțelor care au avut ca consecință scoaterea cererii de pe rol, ultimul poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale.

La 08 iunie 2021, prin intermediul poștei (Vol. II, f.d.54), Victor Harcenco, reprezentat de avocatul Valentin Ganea, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului ca fiind declarat în termen, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, invocând că instanța de apel nu a reținut faptul adresării sale către intimat privind

achitarea salariului din 01 octombrie 2018 și a interpretat acest fapt eronat precum că, de fapt, ar fi solicitat achitarea salariului pentru spitalizare și nu sunt formulate cerințe concrete privind achitarea salariului. La fel, nu a luat în considerare faptul adresării sale din 09 august 2018 către Inspectoria Muncii, ca urmare a adresării sale către intimat la 01 august 2018. Or, a indicat despre neachitarea salariului de către intimat din data de 01 iulie 2017. Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, a înaintat la 01 august 2018 o cerere către intimat, prin care a solicitat să-i fie eliberat un certificat privind restanța la salariu până la 01 august 2018, pentru a se adresa în instanță. Peste trei luni, intimatul i-a dat un răspuns prin care l-a informat că din motive tehnice nu este posibil, iar apoi un alt răspuns prin care a comunicat că nu are restanțe la salariu. Astfel, a reconfirmat faptul respectării obligației prealabile de soluționare a litigiului.

De asemenea, recurentul a opinat că, instanța de apel nu a reținut faptul că, după răspunsul intimatului datat cu 18 decembrie 2018, adresat lui la 26 decembrie 2018, a refuzat să primească cereri de la el, de aceea, la data de 10 aprilie 2019 s-a adresat Inspectoratului de Stat al Muncii cu cerere, înregistrată la 11 aprilie 2019 sub nr.4-429/19, prin care a adus la cunoștință faptul neachitării salariului de către intimat pentru perioada 01 iulie 2017-14 octombrie 2018, plata pentru concedii pentru anii 2015-2018, înaintarea cererilor din 01 august 2018, neconformării legislației muncii, neprimirea răspunsului la cererea adresată la data de 09 august 2018 către Inspectoratul de Stat al Muncii și a solicitat să fie informat în termen despre măsurile întreprinse. Astfel, instanța urma să rețină că, în această cerere sunt indicate expres toate acțiunile prealabile întreprinse în vederea soluționării litigiului.

Instanța de apel eronat a aplicat și interpretat art. 330 din Codul muncii, ori acest articol prevede expres, că angajatorul este obligat să compenseze salariul pe care acesta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitate de a munci. La caz, nu a fost privat de posibilitatea de a munci, deoarece s-a concediat, însă nu i s-a achitat salariul după concediere și, de drept, este un litigiu individual de muncă în legătură cu neîndeplinirea de către angajator a obligațiilor care rezultă din prevederile contractului de muncă. În acest context, nici nu era obligat de a respecta procedura prealabilă prevăzută de art.332 alin.(1) Codul muncii, cât și de contract.

Instanța de apel eronat a aplicat și a interpretat prevederile art.8 alin.(1) și (2), art.10 alin.(1), art. 11 Cod civil. Instanța de apel eronat a aplicat și a interpretat prevederile art.267 lit. (a) din Cod de procedură civilă și nelegitim a scos cererea de chemare în judecată de pe rol.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 18 iunie 2021 (Vol. II, f.d.58) și a fost recepționată la 22 iunie 2021, conform avizului de recepție (Vol. II, f.d.60).

La 19 iulie 2021, ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea respingerii recursului.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 11 februarie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 08 iunie 2021, prin intermediul poștei (Vol. II, f.d.54).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel în adresa avocatului recurentului, Valentin Ganea, la 15 aprilie 2021, prin

intermediul poștei electronice (Vol. II, f.d.43). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 08 septembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Victor Harcenco, reprezentat de avocatul Valentin Ganea și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în același complet de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs;

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În sensul art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial, Colegiul punctează că, pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecătii.

Conform extrasului din carnetul de muncă, Victor Harcenco a fost angajat la 12 august 2011 în cadrul ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP, în funcția de manager, în bază de contract din 12 august 2011 (Vol. I, f.d.6 verso). La 01 septembrie 2011 a fost transferat în funcția de manager pe achiziții, producere și comerț (Vol. I, f.d.6 verso).

Ca urmare a cererii de demisei, depuse de către Victor Harcenco, la 12 octombrie 2018 a fost emis ordinul în temeiul art. 85 alin.(1) Codul muncii (Vol. I, f.d.7).

Prin cererea de chemare în judecată depusă la data de 07 august 2019 împotriva ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP, Victor Harcenco a solicitat încasarea restanței salariale în mărime de 76000 de lei, constituită din

restanța la salariu pentru 15 luni în mărime de 60000 de lei și indemnizația pentru două concedii neacordate (nefolosite) în mărime de 16000 de lei, încasarea compensației pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 0,3% la sută din suma neplătită în termen, care constituie 10 luni și șapte zile, în total 311 zile, în mărime de 70908 lei, repararea prejudiciului moral în mărime de 1000000 de lei, compensarea cheltuielilor de judecată suportate pentru serviciile juridice în mărime de 10000 de lei (Vol. I, f.d.1-3).

Prin hotărârea din 27 iulie 2020 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Victor Harcenco și s-a încasat de la ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP în beneficiul lui Victor Harcenco restanțele salariale în mărime de 76000 de lei, compensația pentru fiecare zi de întârziere în sumă de 70908 lei, prejudiciul moral în sumă de 5000 de lei și cheltuielile de judecată pentru asistență juridică în sumă de 10000 de lei, iar în total suma de 161908 lei; în rest acțiunea a fost respinsă; s-a încasat de la ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 4557,24 de lei (Vol. I, f.d.208, 212-215).

Judecând cauza civilă în ordine de apel, prin decizia din 11 februarie 2021, instanța de apel a admis apelul declarat de ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP, în persoana administratorului Veaceslav Ceric și a casat hotărârea din 27 iulie 2020 a Judecătorei Strășeni, sediul Central și a pronunțat o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Victor Harcenco împotriva ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP cu privire la încasarea restanței salariale, compensației pentru fiecare zi de întârziere de plată a salariului, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată; a comunicat reclamantului, că după înlăturarea circumstanțelor care au avut ca consecință scoaterea cererii de pe rol, ultimul poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale (Vol. II, f.d.29-34).

În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, că prima instanță incorect a acceptat spre examinare și a pus pe rol cererea de chemare în judecată și, ulterior, incorect a examinat-o pe fond, adoptând hotărâre de admitere a pretențiilor din acțiunea formulată și înaintată de Harcenco Victor către „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP, privind încasarea restanței salariale, compensației pentru fiecare zi de întârziere de plată a salariului și compensarea cheltuielilor de judecată, deoarece reclamantul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

Instanța de apel a constatat că, reclamantul a inițiat prezentul proces civil fără a fi respectată și îndeplinită soluționarea extrajudiciară, obligatorie a litigiului impusă de lege, moment care are drept consecință obligativitatea scoaterii acțiunii de pe rol.

Colegiul apreciază ca fiind eronată și pripită concluzia instanței de apel emisă cu examinarea superficială a cauzei, precum și aprecierea arbitrară a probelor, prin ce se impune casarea acesteia cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

În speță, Colegiul reiterează că, pretențiile reclamantului formulate la 07 august 2019 vizează încasarea restanțelor salariale pentru 15 luni în mărime de 60000 de lei, precum și indemnizația pentru două concedii neacordate în mărime de 16000 de lei, compensația pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 70908 lei, prejudiciul

moral în mărime de 1000000 de lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10000 de lei (Vol. I, f.d.1-3). Or, reclamantul a pretins că pârâtul nu i-a achitat salariul începând cu 01 iulie 2017.

Colegiul precizează că, instanța de apel prin prisma prevederilor art. 332 alin.(1) Codul muncii, a relevat că nu a fost respectată procedura prealabilă de soluționare a litigiului și, în consecință, a scos de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Harcenco.

Or, conform art. 332 alin.(1) Codul muncii cererea scrisă a salariatului privind repararea prejudiciului material și celui moral se prezintă angajatorului. Angajatorul este obligat să înregistreze cererea respectivă, s-o examineze și să emită ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) corespunzător în termen de 10 zile calendaristice din ziua înregistrării acesteia, aducându-l la cunoștință salariatului sub semnătură.

În conformitate cu art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

La acest capitol, Colegiul iterează că, reclamantul a susținut că nu i s-a achitat salariul începând cu 01 iulie 2017, ceea ce a determinat înaintarea unei cereri de eliberare din funcție începând cu data de 01 octombrie 2018 (Vol. I, f.d.14). Astfel, la 12 octombrie 2018 în rezultatul cererii depuse, reclamantul a fost concediat.

Deși, la caz instanța de apel s-a referit la cererile formulate de către reclamant în data de 01 august 2018, prin care a solicitat achitarea de către angajator a salariului, precum și certificatul cu privire la salariu, însă, în esență, a accentuat că, aceste nu pot fi reținute în justificarea respectării procedurii prealabile, deoarece nu sunt cerințe concrete privind pretențiile salariatului. La fel, a notat că, cererile înaintate către Inspectoratul de Stat al Muncii, deși, au ca obiect plățile salariale, nu sunt adresate angajatorului, însă autorității competente în domeniul securității muncii.

În context, Colegiul menționează că, prin cererea adresată la 01 august 2018 către pârât, a solicitat eliberarea salariului, în legătură cu spitalizarea pentru intervenție (Vol. I, f.d.11).

Prin cererea datată cu 01 august 2018, la fel, adresată angajatorului, reclamantul a solicitat eliberarea certificatului privind restanțele la salariu (Vol. I, f.d.12), iar din răspunsul angajatorului nr. 11 din 01 octombrie 2018 se atestă imposibilitatea eliberării certificatului de salariu, din cauza unor probleme tehnice a programei de contabilitate prin care se duce evidența contabilă (Vol. I, f.d.13).

Victor Harcenco, în cererea înaintată la 09 august 2018 către Inspectoratul de Stat al Muncii, a indicat despre faptul că activează în funcția de manager al ÎCCPC „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP și nu a primit salariul din 01 iulie 2017 (Vol. I, f.d.10).

Prin cererea înregistrată la 11 aprilie 2019 în cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii, Victor Harcenco a comunicat despre faptul neachitării plăților salariale și despre faptul neinformării sale referitor la motivele neachitării salariului, precum și despre măsurile întreprinse, indicând despre intenția de a se adresa în instanța de judecată pentru apărarea drepturilor sale (f.d.15). De altfel, reclamantul Victor Harcenco a redat succesiv acțiunile sale ce vizează adresările inclusiv către angajator în vederea achitării pretinselor restanțe salariale.

Prin prisma criticilor aduse de recurent sub aspectul adresării inclusiv către angajator, Colegiul relevă că, instanța de apel eronat a stabilit faptul nerespectării procedurii prealabile, dispunând scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de Victor Harcenco.

Conform art. 354 Codul muncii, se consideră litigii individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind: d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de către una din părțile contractului individual de muncă.

În virtutea art. 355 Codul muncii, cu referire la examinarea cererii privind soluționarea litigiului individual de muncă, legislatorul a punctat că, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată.

Totodată, Colegiul relevă că, deși, în virtutea art. 355 alin. (4) Codul muncii, litigiu individual de muncă se examinează într-un termen mai restrâns, instanța de apel a dispus în data de 11 februarie 2021 scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată înregistrată la 07 august 2019.

În această ordine de idei, Colegiul evidențiază că, deși, se pretinde nerespectarea procedurii prealabile, instanța de apel a eludat faptul că, prin răspunsul pârâtului, datat cu 18 decembrie 2018, cu nr. 15-1/12-2018, adresat lui Victor Harcenco, se comunică ultimului precum că întreprinderea, conform datelor din contabilitate, nu are restanțe la salariu față de el (Vol. II, f.d.9).

În atare circumstanțe, având în vedere și poziția angajatorului până la adresarea reclamantului în instanța de judecată, nu poate fi invocată nerespectarea procedurii prealabile. Or, răspunsul pârâtului din 18 decembrie 2018, adresat lui Victor Harcenco, indică despre lipsa restanțelor salariale față de Victor Harcenco.

Mai mult, împrejurările reliefate supra au determinat apărarea drepturilor lui Victor Harcenco pe cale adresării unei acțiuni în acest sens în instanța de judecată.

De asemenea, nu poate fi ignorat nici faptul că pretențiile reclamantului formulate în cererea de chemare în judecată au rezultat din faptul că drept urmare a concedierii sale din propria inițiativă, angajatorul nu și-ar fi îndeplinit obligațiile ce rezultă din contractul individual de muncă, care în opinia sa, justifică existența litigiului individual de muncă.

Or, conform art. 85 alin. (1) Codul muncii, salariatul are dreptul la demisie – desfacere a contractului individual de muncă, cu excepția prevederii alin.(41), din proprie inițiativă, anunțând despre aceasta angajatorul, prin cerere scrisă, cu 14 zile calendaristice înainte. Curgerea termenului menționat începe în ziua imediat următoare zilei în care a fost înregistrată cererea.

Alineatul 3 al aceluiași articol, în redacția în vigoare în perioada de referință, stipula că, după expirarea termenelor indicate la alin.(1), (2) și (41), salariatul are dreptul să înceteze lucrul, iar angajatorul este obligat să efectueze achitarea deplină a drepturilor salariale ce i se cuvin salariatului și să-i elibereze carnetul de muncă și alte documente legate de activitatea acestuia în unitate.

În altă ordine de idei, Colegiul notează că, pârâtul nu a reacționat la solicitările reclamantului de a-i fi achitat salariul nici până la încetarea raporturilor de muncă din propria inițiativă, care s-a realizat ca urmare a depunerii de către Victor Harcenco a cererii de eliberare din funcție.

Colegiul punctează că, scoaterea cererii de pe rol este efectul procesual care se produce dacă instanța constată unul din temeiurile prevăzute limitativ de lege –

nerespectarea condițiilor de intentare a procesului, depistate după acceptarea cererii de chemare în judecată.

Deși, legislatorul împuternicește instanța de apel de a scoate de pe rol cererea de chemare în judecată prin prisma art. 385 lit. e) Cod de procedură civilă, dacă există temeiurile prevăzute la art. 267 Cod de procedură civilă, instanța în fiecare caz în parte urmează a verifica aplicabilitatea acestor temeiuri, evitând un formalism excesiv, care poate avea drept consecință îngrădirea accesului liber la justiție.

Colegiul constată că prin decizia recurată, instanța de apel nu s-a expus asupra fondului cauzei, însă prin aplicarea eronată a art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Victor Harcenco.

Subsidiar, Colegiul cu referire la dispoziția instanței de apel despre posibilitatea adresării în instanța de judecată a unei noi cereri după înlăturarea circumstanțelor ce au dus la scoaterea cererii de pe rol, notează că, având în vedere termenele de înaintare a unor astfel de cereri precum, în eventualitate, o astfel de cerere de chemare în judecată ar putea fi respinsă din motivul tardivității.

Drept urmare, pornind de la reglementările naționale și internaționale la acest capitol, menținerea unei soluții de scoatere a cererii de pe rol a cererii de chemare în judecată poate avea drept consecință o posibilă îngrădire a accesului liber la justiție.

Colegiul notează că, CtEDO în practica sa reiterează dreptul fiecăruia de a formula orice pretenție cu privire la „drepturile și obligațiile [sale] civile” în fața unei judecătoria sau a unui tribunal. În acest fel, art. 6 § 1 ia forma „dreptului la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor pe probleme de natură civilă, constituie un aspect (Golder împotriva Regatului Unit, 21 februarie 1975, pct.36). „Dreptul la o instanță” și dreptul de acces nu sunt absolute. Ele pot face obiectul unor limitări, însă acestea nu trebuie să restricționeze sau să reducă accesul conferit individului într-un mod sau într-o măsură în care însăși esența dreptului respectiv să fie afectată (De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței, 16 decembrie 1992, pct. 28 și Stanev împotriva Bulgariei (MC), nr. 36760/06, pct.229, CEDO 2012).

CtEDO reamintește că dreptul de acces la o instanță nu include doar dreptul de a institui proceduri, ci și dreptul de a obține o „soluționare” a litigiului de către o instanță (Beneficio Cappella Paolini împotriva San Marino, nr. 40786/98, pct.29, CEDO 2004). Acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul juridic intern al unui stat contractant ar permite unui individ să introducă o acțiune civilă în fața unei instanțe fără a asigura că respectiva cauză fost soluționată printr-o decizie definitivă, în cursul procedurii judiciare. Ar fi de neconceput ca art. 6 § 1 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără a asigura părților dreptul ca litigiile lor civile să fie în cele din urmă soluționate (Multiplex împotriva Croației, nr.58112/00, pct.45, 10 iulie 2003).

Conjunctura redată impune casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel pentru a fi examinate cerințele reclamantului sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei.

Mai mult, la examinarea cauzei, instanța urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor

esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să ia în considerare circumstanțele conturate anterior și să adopte soluția la caz atât prin prisma argumentelor părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege și, în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă, sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei și normele de drept material și procedural aplicabile speței.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în același complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Victor Harcenco, reprezentat de avocatul Valentin Ganea.

Se casează integral decizia din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Harcenco împotriva Întreprinderii Cooperatiste de Colectare, Producție și Comerț „COLPRODCOOP” din or. Orhei a MOLDCOOP cu privire la încasarea restanței salariale, compensației pentru fiecare zi de întârziere de plată, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Victor Burduh

Galina Stratulat